

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету
педагогіки і психології
_____ Т.О. Олефіренко

«08» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

«ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА»

освітнього рівня бакалавра (3.10)
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом СВ02

Київ – 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2017 року, протокол №10.

Розробник програми: Товкач І.Є., кандидат психологічних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки і психології дошкільної освіти
«30» серпня 2021 р., протокол №1

Завідувач кафедри

проф. Цветкова Г.Г.

I. Опис дисципліни

Шифр дисципліни _____

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань (шифр, назва) 01 Освіта	Кількість кредитів - 4		Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності Методи навчання 1) Лекції. Семінарські заняття 2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем Google meet; 3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо -, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж) середовище Moodle. Форми поточного контролю – доповіді, презентації, усне опитування, виконання завдань, перевірка самостійної роботи. Модульний контроль – модульні контрольні роботи (тести) Форма підсумкового контролю – екзамен
Спеціальність (код, назва) спеціальності 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин		
Освітній рівень (бакалавр/магістр) бакалавр	Денна 120	Заочна 120	
	Лекції:		
	26	6	
<u>Нормативна/вибіркова</u>	Семінарські (практичні) заняття:		
	14 практ. 16 сем.	6	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом I	Лабораторні заняття:		
	4		
Семестр IV-V	Індивідуальна робота:		
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: - самостійна робота	60	108	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - українська			

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Дитяча література» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Предмет навчальної дисципліни - специфіка дитячої літератури, її функції та місце курсу в професійній підготовці вихователя.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс «Методика і технологія соціалізації дітей дошкільного віку» має тісні зв'язки з методологією педагогіки, дошкільної педагогіки, дитячої психології, педагогічної взаємодії з родиною. II. Мета і завдання навчальної дисципліни

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс «Дитяча література» має тісні зв'язки з філософією, історією, літературою, мовознавством, методологією педагогіки, дошкільної педагогіки, дитячої психології, педагогічної взаємодії з родиною.

II. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета подати студентам наукові основи вивчення дисципліни, ознайомити з ідейно-естетичним багатством художніх творів для дітей раннього і дошкільного віку.

Завдання дисципліни:

- сприяти засвоєнню основних етапів розвитку дитячої літератури та найважливіших фактів літературного процесу, змісту, структури, художніх особливостей творів для дітей дошкільного віку;
- розвивати у студентів уміння сприймати літературний твір для дітей як явище мистецтва слова;
- розвивати естетичні смаки, інтерес до художнього слова, до духовної спадщини народу, формувати інтелект для роботи в професійній сфері;
- засвоювати відомості про загальний розвиток літературного процесу, про письменника як людську особистість та його творчість для дітей, розуміння її місця у світовій та вітчизняній культурі;
- формувати гуманістичний світогляд, збагачувати духовний світ студента, утверджувати загальнолюдські морально-етичні орієнтири;
- розвивати творчі і комунікативні здібності студентів, їхнє самостійне мислення, вміння аналізувати твори для дітей дошкільного віку, аргументувати власні судження;
- виробляти вміння компетентно орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі, застосовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

Студент повинен

знати:

- сутність поняття національної літератури як мистецтва слова, її основні цінності;
- роль дитячої літератури в соціалізації сучасної дитини;
- місце в національній культурі фольклору для дітей та авторської літератури;
- жанри дитячого фольклору, короткі відомості про походження різних фольклорних жанрів;
- сутність авторської дитячої літератури, етапи її розвитку, творчий доробок низки письменників, художні достоїнства творів для дітей;

вміти:

- аналізувати: твори дитячої літератури різних жанрів; життєвий і творчий шлях письменників, що працювали або працюють у галузі дитячої літератури; періодичні видання для дітей дошкільного, молодшого та середнього шкільного віку.
- добирати літературу і додаткову інформацію відповідно до теми для дітей дошкільного віку.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС _____ годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарськ	Лабораторн	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарськ	Лабораторн	СРС
1.	Модуль I. Історія розвитку дитячої літератури	19	8	4/6	1						
1.1	Дитяча література як предмет вивчення.	4	2	2							
1.2.	Основи теорії літератури. Специфіка художньої літератури	4	2	2							
1.3	Давня українська література. Місце та роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей. Нова література для дітей XIX.	6	2	2/2							
1.4	Українська дитяча література першої половини XX ст. Жанр байки	5	2	2	1						
2.	Модуль II . Тенденції розвитку дитячої літератури новітнього періоду.	23	10	4/8	1						
2.1	Розвиток і становлення дитячої української літератури другої половини XX ст. – XXI ст.	8	4	2/2							
2.2	Українська дитяча література на сучасному етапі. Лауреати літературної премії імені Лесі Українки.	6	2	2/2							
2.3	Сучасна дитяча періодика. Дитячі журнали XX-XXI століття	9	4	4	1						
3	Модуль III. Зарубіжна дитяча література XIX - XX ст.	18	8	4/4	2						

3.1	Розвиток зарубіжної літературної казки. Казкарі світу.	8	4	2/2							
3.2	Зарубіжна пригодницька література для дітей.	7	2	2/2	1						
3.3	Як розвинути читання літератури в дитини дошкільного віку	3	2		1						
Разом 120 :		60	26	14/16	4	60					

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	у т.ч.л.
	Модуль I . Історія розвитку дитячої літератури.	19	8
	<p>Тема 1.1. Вступ. Дитяча література як невід’ємна частина всієї літератури (2 год.).</p> <p>Дитяча література як предмет вивчення. Роль дитячої літератури у соціалізації сучасної дитини.</p> <p>Стародавня література. Міфи, легенди, перекази народів світу. Література Стародавнього Сходу: легенди та перекази. Міфи Давньої Греції: Прометей, Геракл, Аргонавти, Декар та Ікар, Едіп.</p> <p>Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. Народні пісні для дітей: колискові, пестушки, утішки, ігрові пісні, небилиці, пісні календарно-обрядового циклу.</p> <p>Народні казки. Казки народів світу. Зародження жанру байки.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основна (базова): 1, 2, 4, 7-12</i> <i>Додаткова: 8-9</i></p>		2
	<p>Тема 1.2. Основи теорії літератури. Специфіка художньої літератури (2 год.).</p> <p>Природа і сутність художнього образу. Принципи аналізу художнього твору. Тема та ідея художнього твору. Композиція і сюжет. Мова художнього твору (самостійно). Літературні роди, види, жанри. Епос, лірика, драма. Системи віршування. Поняття про силабо-тонічну систему (самостійно).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основна (базова) :1, 4</i> <i>Додаткова: 1, 4, 5, 7,8, 9</i></p>		2
	<p>Тема 1.3. Давня українська література. Місце та роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей. Нова література для дітей XIX (2 год).</p> <p>Давня українська література у колі дитячого читання. Перші спроби створення спеціальних книг для дітей. Стан освіти Київської Русі. Роль князя Володимира у створенні світських шкіл. Виникнення та діяльність братств у другій половині XVI ст. Книгодрукування в Україні. Фольклорна основа «Повісті минулих літ» – найдавнішого твору літописання, легендарні уривки якого</p>		2

духовно збагачують дітей. «Повчання Володимира Мономаха дітям» як цікава літературна пам'ятка Київської Русі». «Слово о полку Ігоревім» – найвидатніша пам'ятка писемної літератури доби Середньовіччя. «Слово...» як засіб виховання у дітей патріотичних, моральних та естетичних почуттів. Пейзажна лірика Г. Сковороди («Пісня 13»: «Ой поля, поля зелені», «Пісня 18»: «Ой ти, пташко жовтобока»).

Поетичні жанри дитячої літератури ХІХ. Творчість Т. Шевченка, С.Воробкевича, С.Руданського, В.Самійленка, Лесі Українки, О.Олеся для дітей. Основні поняття теми: пейзажні твори, засоби народної поезики, співомовки, логічний наголос, мелодика і тембр мови, темп мови.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова) : 1, 3, 4

Додаткова: 2

Тема 1.4.1. Українська дитяча література першої половини ХХ ст. Жанр байки в українській дитячій літературі (1 год.)

Л. Глібов – талановитий дитячий письменник-педагог. Внесок байкаря у розвиток літератури для дітей. Огляд творчості перших поетів – байкарів П.Гулака-Артемівського, Є.Гребінки, Л.Боровиковського. Л.Глібов та дитяча література. Різноманітність жанрів у творчості поета - байкаря. Байки «Вовк і Кіт», «Зозуля і Півень», «Щука», «Коникстрибунець», «Чиж та Голуб». Конкретність та виразність образів. Щирість і безпосередність, простота викладу. Народність, реалізм байок. (Вивчити напам'ять одну із запропонованих). Вірші «Веснянка», «Зимня пісенька», віршова казочка «Квіткове весілля». Особливості поетичної мови (Письмовий аналіз). Загадки і відгадки Л.Глібова. Вагомий внесок Л. Глібова у створення оригінальної форми літературної загадки. Фольклорна основа загадок.

Прозові жанри дитячої літератури ХІХ ст. Автобіографічні оповідання І. Франка. Образ юного героя, проблематика. («У кузні», «Малий Мирон», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець-гуморист»). Внесок Михайла Коцюбинського в дитячу літературу. Відтворення внутрішнього світу дитини у оповіданнях «Харитя», «Маленький грішник», «Ялинка». Страждення доля дитини сироти в оповіданнях Б.Грінченка «Украла», «Олеся», «Кавуни», «Дзвоник», «Ксенія». Цикл оповідань про життя видатних людей Олени Пчілки. Своєрідне змалювання героїв оповідань «Сосонка», «Хлопчик і ведмідь».

Літературна казка. Збірка Івана Франка «Коли ще звірі говорили» (Казки «Фарбований лис», «Лисичка і Журавель», «Осел і Лев», «Вовк вїтом», «Три міхи хитрощів», «Мурко і Бурко»). Творче використання письменником сюжетів народних казок. Казка «Ріпка». Поглиблення соціально-морального мотиву у казках Лесі Українки «Лелія», «Метелик», «Казка про Охачудотворця». Цікавий сюжет, гумористичні характеристики птахів у казці «Біда навчить». Марко Вовчок як основоположник прози для дітей. Казки «Ведмідь», «Дев'ять братів і десята сестриця Галя», «Кармелюк». Образ народного героя.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1

	<p><i>Основна (базова) : 1, 3, 4</i> <i>Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10</i></p>		
	<p>Тема 1.4.2 Особливості та умови розвитку дитячої української літератури початку ХХ ст. (1 год.) Історичні умови розвитку дитячої літератури 20 ст. Особливості першого етапу розвитку української літератури для дітей (1917-1934). Наявність підетапів відповідно до змін у суспільному й духовному житті країни. Роль книжок для дітей і дорослих у створенні морального клімату у нашій державі, у формуванні моральних, естетичних та етичних норм поведінки підростаючого покоління. Українська літературна казка першої половини ХХ ст. Літературні казки Олександра Олеса, Наталії Забіли, Оксани Іваненко, Миколи Трублаїні, Василя Сухомлинського. Тематика, особливості побудови. Анімалістичні твори Остапа Вишні, Майкла Йогансена, Олександра Копиленка. Ліричні твори Павла Тичини «А я у гай ходила», «Хор лісових дзвіночків», «Гаї шумлять» - самоцвіти поезії для наймолодших. Максим Рильський про майстерність і красу творів для дітей («Краса», «Крила нашої пісні», «Батьки і діти»), аналіз літературно – критичних праць. Пейзаж як засіб вираження стану душі ліричного героя у поезіях «Білі мухи», «Травнева пісня», «Веснянка», «Річка» та ін. Художньо-естетичний аналіз творів для дітей Володимира Сосюри «Моя онученька», «Для тебе зорі сяють», «Весняний цвіт». Фольклор – невичерпне джерело творчості Андрія Малишка. Ліричне змалювання природи, метафоричність образів у поезіях «Соловейку – солов'ю», «Хвалилася птиця», «Дощ», «Бабуня трава», «Кізка», «Перепілка», «Сніг».</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основна (базова) : 1, 3, 4</i> <i>Додаткова: 2-4, 5, 8, 9, 10</i></p>		1
	Модуль II. Тенденції розвитку дитячої літератури новітнього періоду	23	10
	<p>Тема 2.1. Розвиток і становлення дитячої української літератури другої половини ХХ ст. – ХХІ ст. (4 год.) Середина ХХ століття - ідеологізація літератури для дітей, установка на викорінення національної свідомості, фізичне винищення національної, культурної еліти України; кінець ХХ століття - економічний занепад видавничої діяльності, ХХІ століття – час відродження. Огляд творчості Дмитра Білоуса для дітей. Збірки творів «Диво калинове», «Чари барвінкові». Вірші Дмитра Павличка для дітей («Де найкраще місце на землі?», «Обруч», «Смерічка», «Птиця»). Фольклорні традиції казок</p>		4

	<p>«Золоторогий олень», «Пригоди kota Мартина». Казки Василя Симоненка для дітей «Цар Плаксій і Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки». Ліни Костенко «Бузиновий цар». Аналіз збірки. Творчість Всеволода Нестайка, Михайла Стельмаха, Ярослава Стельмаха, Анатолія Костецького, Катерини Перелісної для наймолодших.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основна (базова) : 1,3, 4</i> <i>Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10</i></p>		
	<p>Тема 2.2. Українська дитяча література на сучасному етапі. Лауреати літературної премії імені Лесі Українки.</p> <p>Сучасна дитяча література. Загальний огляд. Творчість Ганни Чубач («Побрехеньки для маленьких», «Граймося»), Дмитра Чередниченко («Дерева самі», «Білявий котик», «Як ти з матір'ю говориш»), Анатолія Качана («Журавель щипав щавель», «Чари ворожбита»), Михайла Слабошпицького (зб. «Чи далеко до Африки») для дітей дошкільного віку; Зірка Мензатюк («Дочка троянди», «Сололвіна казочка», Макове князювання», «Український прапор», «День народження Місяця», «Чумацький шлях»), Іван Андрусак («Хто хороший», «казочка про зайчикову знахідку») та інші.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основна (базова) : 1, 3, 4</i> <i>Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10</i></p>		2
	<p>Тема 2.3. Сучасна дитяча періодика. Дитячі журнали ХХ-ХХІ століття: «Червоні квіти», «Барвінок», «Малятко», «Дзвіночок», «Пізнайко», «Буслик» ін.. Загальний огляд. Основні поняття теми: жанр, репертуар.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основна (базова) : 1,3,4</i> <i>Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10</i></p>		4
	Модуль III. Зарубіжна дитяча література ХІХ - ХХ ст.	18	8
	<p>Тема 3.1. Розвиток зарубіжної літературної казки. Казкарі світу.</p> <p>Літературна казка: Фелікс Зальтен «Бембі. Лісова казка», Льюїс Керролл «Аліса в країні чудес», Редьярд Кіплінг «Ріккі-Тіккі-Таві», Алан Мілн «Вінні Пух та всі-всі-всі», Карло Коллоді «Пригоди Піноккіо», Джанні Родарі «Пригоди Цибуліно», Вільгельм Грімм і Якоб Грімм «Веретина, човник і голка», Шарль Перро «Казки матінки моєї гуски...».</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>Основна (базова) : 1, 2, 3, 4</i> <i>Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10</i></p>		4

	<p>Тема 3.2. Зарубіжна пригодницька література для дітей (2 год.). Астрід Лінгрен «Карлсон і малюк», «Еміль з Льонібергу», «Пеппі Довгапанчоха», , Оскар Уайльд «Кентервільское приведение». Майкл Бонд «Паддінгтон. Найкращі пригоди»</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Основна (базова) : 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10</p>	2	
	<p>Тема 3.3. Шляхи розвитку читання літератури в дитини дошкільного віку (2 год.) Книга в сьогоденні. Розвиток читання в дитини в умовах цифрових технологій. Падіння інтересу до читання різних груп населення та зростання інтересу до «екранної» культури. Шляхи повернення читацької культури у дорослих і формування її основ у дитини дошкільного віку.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Основна (базова) : 2, 4,7-13 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10</p>	2	
	Разом	26	

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Модуль I . Історія розвитку дитячої літератури

Семінарське заняття 1.

Дитяча література як предмет вивчення (2 год)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Предмет «Дитяча література» його завдання, зміст і специфіка.
2. Багатство тематики дитячої літератури, своєрідність дитячої літератури для дітей дошкільного віку. *Заповнення таблиці. Робота в парах*
3. Місце і роль дитячої літератури в системі підготовки педагога-дошкільника.
4. Популярні жанри і види дитячої літератури.
5. Роль і місце дитячої літератури в системі національного виховання дітей, у здійсненні їх всебічного розвитку.

(зачитування студентами заздалегідь написаних есе)

6. Поліграфічне і художнє оформлення дитячих книг.

II. Практична частина.

7. *Перегляд виставки дитячих книжок та їх презентація студентами.*

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова): 1, 2, 4, 7-12

Додаткова: 8, 9, 10

Семінарське заняття 2.

Специфіка художньої літератури. Нова література для дітей XIX (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Український дитячий фольклор. Малі фольклорні жанри. Народні пісеньки. Народні казки для дітей. Види казок.
2. К. Ушинський, І. Франко про зміст і значення казок для дітей.
3. Становлення української дитячої літератури. Осмислення проблеми дитинства у творах Є. Гребінки, Б. Грінченка, І. Котляревського,
4. Т. Шевченко – основоположник нової української літератури для дітей.

II. Практична частина.

5. Назвати літературні твори для дітей К. Ушинського, І. Франка. Зробити аналіз твору одного з вищеназваних авторів (на вибір).
6. Виразне читання студентами з пам'яті малих фольклорних жанрів: пісеньки, забавлянки, чистомовки, лічилки, скоромовки, дражнилки, мирилки

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова) : 1, 3, 4

Додаткова: 2, 9

Семінарське заняття 3. Прозові жанри дитячої літератури XIX ст. (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Прозові жанри дитячої літератури XIX ст.
2. Автобіографічні оповідання І. Франка. Образ юного героя, проблематика. («У кузні», «Малий Мирон», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець-гуморист».
3. Б. Грінченка «Украла», «Олеся», «Кавуни», «Дзвоник», «Ксенія». Цикл оповідань про життя видатних людей Олени Пчілки. Своєрідне змалювання героїв оповідань «Сосонка», «Хлопчик і ведмідь».
4. Літературна казка. Збірка Івана Франка «Коли ще звірі говорили» (Казки «Фарбований лис», «Лисичка і Журавель», «Осел і Лев», «Вовк вїтом», «Три міхи хитрощів», «Мурко і Бурко»). Творче використання письменником сюжетів народних казок. Казка «Ріпка».

II. Практична частина.

5. Назвати літературні твори для дітей І. Франка, Б. Грінченка. Зробити аналіз твору одного з вищеназваних авторів (на вибір).
6. Виразне читання студентами з пам'яті фрагментів поетичних творів вищеназваних авторів.

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова): 2, 4

Додаткова: 4

Практичне заняття 1.

Український дитячий фольклор. Становлення української дитячої літератури XIX ст. (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Український дитячий фольклор. Малі фольклорні жанри.
2. Народні казки для дітей. Види казок. Читання студентами уривків різних видів казок, а інші - відгадують...
3. Авторські казки й оповідання для дітей К. Ушинського, І. Франка. Виразне читання студентами уривків різних видів казок, а інші - відгадують)... Аналіз творів...

4. Становлення української дитячої літератури. Твори Л. Глібова, Б. Грінченка. *Виразне читання студентами уривків різних творів цих авторів а інші – відгадують автора). Аналіз творів...*

II. Практична частина.

5. Підбір різних видів дитячої літератури та їх презентація.

Примітка: можлива робота в підгрупах.

Рекомендований перелік творів для дітей

1. **К. Ушинського (1824-1870):** «Чотири бажання», «Умій почекаати», «Бджілки на розвідці», «Діти в гаю», «Історія однієї яблуньки», «Гусак і журавель», «Качечки», «Корівка», «Лисичка-кума», «Мишки», «Півник із сім'єю», «Зайчик і їжачок», «Струмок», «Як тварини засперечалися», «Суперечка дерев», Хліб», 25 «Як сорочка в полі виросла», «Витівки бабусі зими», «Казка про козу і семеро козенят»
2. До розважально-дидактичних казок **І. Франка(1856-1916)** зараховуємо твори «Ріпка», «Киця» та казки зі збірки «Коли ще звірі говорили» – «Осел і Лев», «Старе добро забувається», «Лисичка і Журавель», «Лисичка і Рак», «Лис і Дрозд», «Заєць і Їжак», «Королік і Медвідь», «Вовк вїтом», «Заєць і Медвідь», «Ворона і Гадюка», «Три міхи хитроців», «Вовк, Лисиця і Осел», «Лисичка-черничка», «Мурко й Бурко», «Лисичка кума», «Війна між Псом і Вовком», «Фарбований Лис», «Ворони і сови», «Байка про байку», «Як звірі правувалися з людьми»
3. Твори **Л. Глібова (1827-1893):** «Зимня пісенька», «Щедрівка», «Веснянка», «Чиж та голуб», «Коник-стрибунець», «Квіткове весілля», «Хто доня?», «Бачить-не бачить», «Котилася тарілочка»
4. **Б. Грінченка(1863-1910)** вірші: «Зорі», «Ранок», «Ластівка», «Швидка робота», казки: «Зайці і жаби», «Квітки»...

Практичне заняття 2.

Українська дитяча література першої половини ХХ ст. Жанр байки в українській дитячій літературі (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поезія для дітей Олени Пчілки. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують) ... Аналіз творів...*
2. Твори Лесі Українки для дітей. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують) ... Аналіз творів...*
3. Жанр байки в українській дитячій літературі. Л. Глібов та ін.
4. Творчість О. Олеся для патріотичного, морального та естетичного виховання дітей дошкільного віку. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують) ... Аналіз творів...*

II. Практична частина.

5. *Виразне читання студентами з пам'яті віршів.*

III Рефлексія

Рекомендований перелік творів для дітей

1. Поезія для дітей **Олени Пчілки (1849-1930):** «До діточок», «Метелик», «Вишеньки-сережки», «Маленька Українка», «Змислений котик», «Котик-мурчик», «Мудра кицька», «Маленький вітрячок», «Кухлик».
2. Твори **Л. Глібова (1827-1893):** «Зимня пісенька», «Щедрівка», «Веснянка», «Чиж та голуб», «Коник-стрибунець», «Квіткове весілля», «Хто доня?», «Бачить-не бачить», «Котилася тарілочка»
3. Твори **Лесі Українки (1871-1913):** «На зеленому горбочку», «Вишеньки», «Біда навчить», «Лелія»(скорочено)
4. Творчість **О. Олеся (1878-1944):** «Все навколо зеленіє», «Веснянка», «Зима», «Ой навіщо мені листя», «Снігурі», «Ялинка», «Капустонька», «Грицеві курчата» (казка)

Модуль II. Тенденції розвитку дитячої літератури новітнього періоду

Семінарське заняття 4.

Поетичні жанри української дитячої літератури XIX – поч. XX ст. (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поетичні жанри української дитячої літератури XIX – поч. XX ст. Розвиток теми природи і дитинства у поезії Олени Пчілки. Фольклорні записи Пчілки
2. Жанрова різноманітність, художньо-поетичні традиції, художня майстерність, музичність творів Лесі Українки для дітей.
3. Жанр байки в українській дитячій літературі. Національний колорит української байки, її роль у вихованні дітей (Л. Глібов та ін.).
4. Значення творчості О. Олеся для патріотичного, морального та естетичного виховання дітей дошкільного віку.

II. Практична частина.

5. Назвати літературні твори для дітей Олени Пчілки, Лесі Українки, Бориса Грінченка. Зробити аналіз твору одного з вищеназваних авторів (на вибір).
6. Виразне читання студентами з пам'яті віршів: Л.Глібова «Коник-стрибунець», Лесі Українки «На зеленому горбочку», «Вишеньки», Олександра Олеся «Дві хмароньки пливли кудись»

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова) : 1, 3, 4

Додаткова: 1, 4, 5

Семінарське заняття 5.

Прозові жанри української дитячої літератури XIX – поч. XX ст. (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Прозові жанри української дитячої літератури XIX – поч.. XX ст. Гуманістичне спрямування творів М. Коцюбинського. Зображення картин природи, праці й побуту українського народу. Науково-художні розповіді.
2. Шляхи розвитку української літературної казки. Зв'язок казок Н. Забіли з усною народною творчістю.
3. Своєрідність казок В. Бичка.
4. Поетичні казки П. Воронька.
5. Науково-художній характер казок про природу О. Іваненко.
6. Суспільно-етичні та естетичні ідеали у казках В. Сухомлинського.

II. Практична частина.

5. Назвати новаторські твори дитячої літератури 20-30 рр. Зробити аналіз твору одного з вищеназваних авторів (на вибір).
6. Виразне читання студентами з пам'яті уривків з казок : Н. Забіли, П. Воронька, В. Сухомлинського (по одному на вибір студента),

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова) : 1, 3, 4

Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9

Семінарське заняття 6

Жанри української дитячої літератури середини ХХ ст. (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Поетичні жанри української дитячої літератури ХХ століття. Роль П.Тичини у розвитку освіти і дитячої літератури в Україні
2. Поезії М. Рильського про дитинство й природу. Численні переклади Рильського у дитячому читанні
3. Зв'язок творчості Марійки Підгірянки з усною народною поезією
4. Ліризм і гумор віршів Г. Бойка для малят.

II. Практична частина.

5. Назвати новаторські твори дитячої літератури 20-30 рр. *Зробити аналіз твору одного з вищеназваних авторів (на вибір).*

б. Виразне читання студентами з пам'яті віршів для дітей : Н. Забіли,

П. Воронька, Г. Бойка (по одному кожного автора

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова) : 1, 3, 4

Додаткова: 4, 5

Семінарське заняття 7.

Жанри української дитячої літератури ХХ ст. (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Прозові жанри української дитячої літератури ХХ століття. Роль О. Копиленка у створенні літератури для дітей анімалістичного та природничого характеру.
2. Особливості зображення теми праці у оповіданнях О. Донченка.
3. Тематика та пригодницький характер сюжетів повістей та оповідань М. Трублаїні.
4. Казки В. Нестайка для дошкільників.
5. Тематика та жанрові особливості творів для дітей митців української діаспори Катерини Перелісної (США), Івана Багряного (Німеччина), галини Чорнобицької (Австралія), Ніни Мудрик-Мриц (Канада) та ін.
6. Новітня українська дитяча література. Літературна творчість для дітей Т. Коломієць, Л. Костенко, І. Січовика та ін.

II. Практична частина.

7. *Зробити аналіз твору одного з вищеназваних авторів (на вибір).*
8. *Виразне читання студентами з пам'яті віршів: К. Перелісної, Т. Коломієць, Л. Костенко, І. Січовика (по одному на вибір студента)*

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова) : 1, 3, 4

Додаткова: 4, 5

Практичне заняття 3.

Розвиток і становлення дитячої української літератури другої половини ХХ ст. Авторські казки для дітей (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Твори Н. Забіли. *Читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують...*
2. Поетичні казки М. Стельмаха. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують)... Аналіз творів...*
3. Своєрідність казок В. Симоненка. *Виразне читання студентами уривків різних видів казок, а інші - відгадують)... Аналіз творів...*
4. Науково-художній характер казок про природу О. Іваненко. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*
5. Суспільно-етичні та естетичні ідеали у казках В. Сухомлинського.

II. Практична частина.

6. Підбір різних видів дитячої літератури та їх презентація.

Примітка: можлива робота в підгрупах.

Рекомендований перелік творів для дітей

1. **Н. Забіла (1903-1985):** «Стояла собі хатка», «Вередливі жабки», «Хороша погода», «Лісова криничка», «Олівець-малювець» та інші
2. **М. Стельмах (1912-1983):** «Чому кріт не з'являється на світ», «Заєць і рак», «У бобра добра багато»...
3. **В. Симоненко (1935-1963):** «Подорож у країну навпаки», «Цар Плаксіє та Лоскотон»
4. **О. Іваненко (1906-1997):** «Чорноморденький», «Бурулька», «Няв-няв»
5. **В. Сухомлинський (1918-1970):** «Найгарніша мама», «Лисячий хвіст», «Як котів соромно стало», «Як починається осінь»

Практичне заняття 4.

Новітня українська дитяча література. Літературна творчість для дітей кінця ХХ-ХХІ (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Прозові жанри української дитячої літератури ХХ століття. Роль О. Копиленка у створенні літератури для дітей анімалістичного та природничого характеру.
2. Тематика та жанрові особливості творів для дітей митців української діаспори Катерини Перелісної (США). *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують)... Аналіз творів...*
3. Новітня українська дитяча література. Літературна творчість для дітей Т. Коломієць, Л. Костенко, Зірки Мензатюк, Івана Андрусяка. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують)... Аналіз творів...*

II. Практична частина.

4. *Виразне читання студентами з пам'яті віршів.*

III Рефлексія

Рекомендований перелік творів для дітей

1. **О. Копиленко (1900-1958):**
- 2.
3. **Катерина Перелісна (1902-1995):** «Веснянка», «Конвалії», «Гарне слово», «В автобусі», «Брехлива киця», «Шитшина», «Бідний зайчик», «Іжачок». «Недалеко зима» та інші
4. **Т. Коломієць (1935):** «Біб-бобище», «Кротів борць», «З новим роком!», «Дні тижня», «Снігова казка», «Найкращий дарунок», «Біжить півень» та інші
5. **Л. Костенко (1930):** «Білочка восени», «Соловейко застудився», «Бузиновий цар», «Місяць у повні». «Пралю» та інші
6. **Зірка Мензатюк (1954):** «Дочка троянди», «Соловіна казочка», «Макове князювання»
7. **Іван Андрусяк (1968):** «Хто хороший», «Чакалка», «Уроки мови», «казочка про зайчикову західку»

Модуль III. Зарубіжна дитяча література XIX - XX ст.

Семінарське заняття 8. Зарубіжна література для дітей (2 год)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Спільні риси та національні особливості дитячого фольклору народів різних країн. Порівняльний огляд фольклорних творів для дітей різних народів світу.
2. Світова література XVII ст. у колі дитячого читання. Перші спроби створення спеціальних книг для дітей. Ш. Перро та виникнення і розвиток літературної казки.
3. Світова література романтизму XIX ст. Діяльність братів Грімм у галузі збирання, вивчення і літературної обробки німецьких народних казок.
4. Розквіт жанру літературної казки у творчості Г.-Х. Андерсена. Образи позитивних героїв.

II. Практична частина.

Зробити аналіз твору одного з вищеназваних авторів (на вибір).

III Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела:

Основна (базова) : 2, 4

Практичне заняття 5.

Особливості дитячого фольклору народів різних країн, авторські казки ІХХ (2 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. *. Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші – відгадують жанр....*
2. Ш. Перро та виникнення і розвиток літературної казки. *Виразне читання студентами уривків різних видів казок, а інші - відгадують)... Аналіз творів...*
3. Діяльність братів Грімм (Якоба і Вільгельма) у галузі збирання, вивчення і літературної обробки німецьких народних казок. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*
4. Гуманістична спрямованість казок Г.-Х. Андерсена. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*

II. Практична частина.

5. Підбір різних видів дитячої літератури та їх презентація.

Примітка: *можлива робота в підгрупах.*

III Рефлексія

Рекомендований перелік творів для дітей

1. Ш. Перро (1628-1723) : «Казки матінки моєї Гуски», «Червона шапочка», «Красуні з чарівного лісу», «Кіт у чоботях», «Попелюшка»...
2. Брати Грімм (Якоб і Вільгельм) : «Дванадцять лінивих робітників», «Три брати Королевич, який нічого не боюся», «Три пера», «Собака та горобець», «Золотий птах» «Розумна Ельза» (Сім круків) Три зміїних листочки Грімм) «Вірні звірі», «Заяча наречена», «Ранець, шапочка та ріжок», «Стопані черевички», «Сринда та Єрингель» та інші

3. Г.-Х. Андерсен (1805-1875) : «Гидке каченя», «Оле-Лукойе», «Троянда і Соловей», «Снігова королева», «Дикі лебеді» та інші

Практичне заняття 6-7.

Зарубіжна пригодницька література для дітей (4 год.)

План

Зміст та форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Гуманістична спрямованість казок англійського дитячого письменника Х.Ллофтінга. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*
2. Англійський дитячий письменник А.А. Мілн. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*
3. Вірші й казки Італії поета Джанні Родарі. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*
4. Літературна творчість шведської дитячої письменниці А. Ліндгрєн. *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*
5. Майкл Бонд, англійський письменник і сценарист *Виразне читання студентами уривків різних творів, а інші - відгадують... Аналіз творів...*

II. Практична частина.

6. Підбір різних видів дитячої літератури та їх презентація.

Примітка: можлива робота в підгрупах.

III Рефлексія

Рекомендований перелік творів для дітей

1. **Х. Ллофтінг** (1886—1947) : «Пригоди доктора Дулітла», «Цирк доктора Дулітла» та інші, «Історія кролика пітера», «Ухті-Пухті» **Алан Александр Мілн** (1882-1956) : «Вінні-Пух», «Дім на Пуховому узліссі» та інші
2. **Джанні Родарі** (1920-1980) : вірші для дітей: «Танок усіх діток», «Місяць над Києвом», «Знак питання», «Про лисицю з байки Переклад Григорія Кочура; казка «Пригоди Цибулино» та інші
3. **А. Ліндгрєн** (1907-2002), чії книги перекладені більш ніж 85 мовами та видані більше ніж у 100 країнах. Сьогодні вона найбільш відома завдяки своїм творам про «Карлсона, який живе на даху» та «Пепні Довгапанчоху» та інші
4. **Бонд Майкл** (1926-2017) : за серію книг про ведмедика Паддінгтона, нагороджений Орденом Британської імперії (1997 р.) [Майкл Бонд Паддінгтон. Найкращі пригоди \Майкл Бонд; пер. з англ. В.О. Дорошенко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 120 с. (Серія «Паддінгтон»)]

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Модуль I . Історія розвитку дитячої літератури

Зробити фото-звіт екскурсії до музею літератури або відвідати відео (віртуальні) екскурсії (20 год.) – 3 бали.

Модуль II. Тенденції розвитку дитячої літератури новітнього періоду

I. Підготувати доповідь на одну з тем:

1. Своєрідність дитячої літератури для дітей раннього віку. Поліграфічне оформлення. Художнє оформлення. Книжка для наймолодших.
2. Своєрідність дитячої літератури для дітей дошкільного віку. Поліграфічне оформлення. Художнє оформлення. Книжка для наймолодших.
3. Український дитячий фольклор. Малі фольклорні жанри дитячої пісенки. Народні казки для дітей.

4. Жанр байки в українській дитячій літературі.
5. Українська літературна казка І.Франка, М. Коцюбинського, Л. Українки, О.Олеся, Н.Забіли, В.Бичка, П.Воронька, О.Іваненко, В.Сухомлинського.
6. Дитяча література митців української діаспори США, Німеччини, Австралії, Канади та ін. країн.
7. Новітня українська дитяча література.
8. Порівняльний огляд творів різних фольклорних жанрів народів світу.
9. Педагогічна цінність літературної спадщини К.Ушинського для дітей.
10. Творчість Л. Толстого для дітей.
11. Зарубіжна літературна казка для дітей дошкільного віку.
12. Світова дитяча література ХХ ст. Ю. Тувім, Дж. Родарі, А. Аінгрена, М.Носова, Дж. Харрнс, Дж. Баррі, О. Волков.
13. Профорієнтаційна спрямованість повісті П. Треверса «Мері Попінс».
14. Літературні твори різних жанрів для дітей для моделювання різних форм роботи в умовах ЗДО і родини
15. Шляхи формування читацької культури у сучасній малечі в умовах цифрових технологій.

II. Розробити презентацію до однієї з пропонованих вище тем з 10-15 слайдів.

Примітка: 1-й слайд – тема, 2 слайд - посилання на використані літературні джерела. 3-9 (чи 3-14) виклад змісту; 10 (чи 15) слайд – Дякую за увагу! Фон має бути нейтральний, шрифт не менше 20-24. **(20 год) -5 балів**

Модуль III. Зарубіжна дитяча література ХІХ - ХХ ст.

1. Презентувати досвід роботи з дитячою літературою у зарубіжних освітніх системах (одна країна за вибором студента) **10 год. – 2 б.**
2. Виготовити лепбук спрямування ознайомлення з дитячою літературою та його презентувати. (Назва за вибором студента).- **10 год. – 2 б.**

V. Контроль якості знань студентів

Усне опитування

Усне опитування – найбільш поширений метод контролю знань студентів. При усному контролі встановлюється безпосередній контакт між викладачем та студентом, в процесі якого викладач отримує широкі можливості для вивчення індивідуальних особливостей засвоєння студентами матеріалу.

Розрізняють фронтальне, індивідуальне та комбіноване опитування.

Фронтальне опитування проводиться у формі бесіди викладача з групою. Воно органічно поєднується з повторенням пройденого, є засобом для закріплення знань та умінь.

Індивідуальне опитування припускає змістовні, зв'язні відповіді студентів на питання, яке відноситься до матеріалу, що вивчається, тому служить навчальним засобом розвитку мови, пам'яті, мислення студентів.

Письмове опитування

Письмова перевірка наряду з усною є важливим методом контролю знань, умінь та навичок студентів. Використовується у всіх видах контролю і здійснюється як в аудиторній, так і позааудиторній роботі (виконання домашніх завдань).

В умовах дистанційного навчання студенти використовуються домашні контрольні роботи, над якими студенти працюють декілька днів (6-7), оскільки за змістом вони

охоплюють значний розділ навчальної програми. Виконання їх вимагає належної самостійної роботи з книгою та іншими матеріалами.

Практична перевірка

Практична перевірка посідає особливе місце в системі контролю.

Практична перевірка дає змогу виявити, як студенти вміють застосовувати отримані знання на практиці, наскільки вони оволоділи необхідними вміннями, головними компонентами діяльності. В процесі виконання професійних завдань студент обґрунтовує прийняті рішення, що дає можливість встановити рівень засвоєння теоретичних положень, тобто одночасно з перевіркою умінь здійснюється перевірка знань.

Широке застосування для контролю знаходять професійні задачі, ділові ігри. Вони дають змогу більш об'єктивно визначати рівень готовності студента до практичної діяльності, сформованість таких важливих інтелектуальних умінь, як аналіз і синтез, узагальнення, порівняння, використання знань у нестандартних умовах.

Стандартизований контроль

У стандартизованому контролі знайшла широке застосування тестова методика з альтернативним вибором відповідей.

Результати стандартизованого контролю використовуються для висновків відносно роботи навчальної групи і кожного студента окремо.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Контроль успішності студентів із урахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види і терміни контролю. Підсумковий рейтинговий бал складається з суми семестрових рейтингових балів.

Допуск до іспиту студенти отримують за сумою балів отриманих під час відповідей на семінарських та практичних заняттях, результатів написання модульних контрольних робіт, захисту залікового проекту у вигляді презентації.

Поточна успішність з дисципліни оцінюється від 0 до 60 балів включно (40 балів відводиться на іспит) і розподіляється наступним чином: відповіді на семінарських та практичних заняттях – 25 балів; модульні контрольні роботи - 30 балів, заліковий проект - 5 балів.

Шкала оцінювання поточного контролю.

1. Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється: 0 балів – відповідь відсутня. 1 бал – відповідь частково правильна, але студент допускається значної кількості грубих помилок. 2 бали – відповідь студента частково правильна, але допускаються значні помилки. 3 бали – відповідь правильна, неповна, студент не допускається помилок. 4 бали – відповідь правильна, повна, без помилок.

2. У разі відсутності студента на семінарському занятті відповідь надіслана у середовище Moodle у визначені терміни оцінюється: 1 бал - відповідь студента частково правильна, але допускаються значні помилки. 2 бали – відповідь правильна, неповна, студент не допускається помилок. 3 бали - відповідь правильна, повна, без помилок.

Критерії оцінювання підсумкових (модульних) контрольних робіт

Протягом вивчення дисципліни проводиться дві модульних контрольних роботи. Модульна робота передбачає виконання студентом тестового завдання з відповідним розрахунком балів (за правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал; всього в тесті 10 питань). Критерії оцінювання залікового завдання 0 - 3 бали – завдання виконане частково (тема розкрита не повністю, відсутня презентація, оформлення не відповідає вимогам). 4-5 балів – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, відсутня

презентація, оформлення не відповідає вимогам). 6 -7 балів – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація частково супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам). 8 балів - завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам). 9 - 10 балів - завдання виконане повністю (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Академічні успіхи студента оцінюються за шкалою, яка застосована в ХДУ з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання для підсумкового контролю

- З'ясуйте значення понять «дитяча література» та «дитяче читання». Визначте вплив дитячої літератури на підростаюче покоління, наведіть приклади з творів.
- Дайте загальну характеристику дитячої літератури та з'ясуйте її значення у формуванні пізнавальних інтересів дитини.
- Складіть таблицю «Основні жанри дитячого фольклору та їх ознаки».
- Визначте роль жанру фантастичної народної казки у формуванні уявлення дитини про добро і зло. Проаналізуйте казки «Телесик», «Котигорошко», «Кирило Кожум'яка».
- Розкрийте значення поезій Л. Глібова «Веснянка», «Зимня пісенька» у формуванні естетичних почуттів юних читачів.
- З'ясуйте значення малих фольклорних жанрів у вихованні читацьких інтересів молодшого покоління. Наведіть приклади творів дитячої літератури, де найбільше використовуються малі фольклорні жанри.
- Здійсніть порівняльний аналіз байок Г. Сковороди з байками Л. Глібова. Розкрийте значення сили (моралі) в байках Г. Сковороди.
- Схарактеризуйте ознаки, властиві народним казкам про тварин. Прокоментуйте статтю І.Франка «Байка про байку».

9. Проаналізуйте тематику та проблематику народних переказів та легенд. Розкрийте їх вплив на формування когнітивних здібностей дітей.
10. Визначте вплив на моральний розвиток дитини оповідань і казок Г. Тютюнника про природу («Ласочка», «Лісова сторожка», «Степова казка», «Однокрил»).
11. Складіть таблицю «Основні жанри ігрового фольклору та їх характеристика». Проаналізуйте одну з народних дитячих ігор.
12. Охарактеризуйте роль байкарської спадщини Олени Пчілки у вихованні читацьких інтересів дітей.
13. Проаналізуйте дидактичне спрямування оповідань В. Сухомлинського для дітей «Соромно перед соловейком», «Який слід повинна залишити людина на землі?», «Образливе слово», «Комірчина для дідуся».
14. Визначте дидактичні настанови «Повчання Володимира Мономаха дітям». Поясніть, чому настанови «Повчання» актуальні в наш час.
15. Розкрийте значення поезії для наймолодших А. Малишка у формуванні світогляду дитини («Хвалилася птиця», «Дощ», «Сніг», «Перепілка»).
16. Проаналізуйте твори О.Олеся для дітей (казка «Водяничок», поезії про природу («Ялинка», «Снігурі», «Капустонька» ін.) та з'ясуйте їх виховне значення.
17. Охарактеризуйте розвиток української дитячої літератури на сучасному етапі. Визначте її вплив на розвиток уяви, фантазії та мислення дітей.
18. Проаналізуйте казки Лесі Українки для наймолодших («Метелик», «Біда навчить»). З'ясуйте виховне значення аналізованих казок. Назвіть твори поетеси, які б ви порадили прочитати дітям молодшого шкільного віку.
19. З'ясуйте значення рідної мови у формуванні юної особистості за творами Д. Білоуса («Диво калинове», «Чари барвінкові»).
20. З'ясуйте роль фольклору в створенні збірки І. Франка «Коли ще звірі говорили», її вплив на моральний розвиток дитини. Проаналізуйте кілька казок збірки.
21. Розкрийте пізнавальне значення казок та оповідань М.Трублаїні для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку («Про дівчинку Наталочку та сріблясту рибку», «Пустуни на пароплаві», «Мандрі Закомарика»).
22. Проаналізуйте твори М. Коцюбинського для наймолодших, специфіку їх побудови та виховне значення для дітей.
23. З'ясуйте значення поезії В. Сосюри у формуванні естетичних смаків дитини, а також активної життєвої позиції (збірка «Моя онученька»).
24. Охарактеризуйте анімалістичні твори українських письменників ХХ ст., з'ясуйте їх виховний вплив на дітей (О. Копиленко, М. Йогансен).
25. Проаналізуйте твори Ганни Чубач для наймолодших.
26. Розкрийте значення казок Б. Грінченка у формуванні світогляду дитини («Два морози», «Могутній комар», «Риб'ячі танці»).
27. Охарактеризуйте патріотичні мотиви оповідання Б. Грінченка «Олеся». Поміркуйте, як би ви розповіли дітям дошкільного віку про героїчний вчинок Олесі.
28. Розкрийте образ юного героя в оповіданнях М. Коцюбинського «Харитя», «Маленький грішник», «Ялинка».
29. Проаналізуйте головні мотиви соціально-побутових народних казок, значення їх у формуванні світогляду дитини, розвитку уяви, фантазії та мислення.
30. Відтворіть картини знедоленого дитинства в поезіях Т. Шевченка, визначте їх вплив на формування високоморальної особистості.
31. Проаналізуйте твори О.Копиленка із збірки «Як вони оживають». Розкрийте образ оповідача.
32. З'ясуйте значення поезій М.Рильського у формуванні естетичних смаків дитини («Річка», «Щодня в подвір'я наше заліта...», «Як не любити», «Білі мухи», «Віс вітер з-під воріт»). Назвіть фольклорні образи, до яких звертається поет у аналізованих творах.

33. Визначте виховний вплив та пізнавальне значення творів В.Сухомлинського для дітей дошкільного віку («Дідова колиска», «Комірчина для дідуся», «Образливе слово» ін.).
34. Розкрийте значення ліричних поезій Д.Павличка у формуванні активної життєвої позиції підростаючого покоління («Де найкраще місце на землі?», «Україна»).
35. Розкрийте виховну суть казок Марка Вовчка для дітей «Ведмідь», «Дев'ять братів і десята сестриця Галя».
36. Порівняйте фольклорний образ kota-муркота з літературним, змальованим у казці Д.Павличка «Кіт Мартин». Проаналізуйте зазначену казку .
37. Визначте роль дитячого фольклору у формуванні юної особистості. Наведіть приклади основних фольклорних жанрів, покажіть їх значення у формуванні читацьких інтересів дитини.
38. Дайте відповідь на запитання, яку роль у житті дитини відіграють колискові пісні. Проаналізуйте одну з колискових.
39. Проаналізуйте один із сучасних журналів для дітей дошкільного віку. З'ясуйте особливості оформлення, тематику творів.
40. Проаналізуйте твори Олександра Олеся для наймолодших («Метелики», «Трусиняtko», «Капустонька», «Снігурі», «Ялинка»). Назвіть фольклорні образи, змальовані О.Олесем в аналізованих поезіях.
41. Дайте загальну характеристику процесу розвитку новітньої дитячої літератури ХХ століття.
42. Розкрийте значення ліричних поезій Д.Чередниченка у формуванні активної життєвої позиції підростаючого покоління («Єдина Україна», «Допоки не пізно», «Як ти з матір'ю говориш?», «Дерева самі»).
43. Проаналізуйте казку Олександра Олеся «Водяничок». Назвіть фольклорні образи, відтворені в казці, з'ясуйте символічне значення твору.
44. Дайте огляд сучасних періодичних видань для наймолодших.
45. Проаналізуйте твори Шарля Перро.
46. Дайте загальну характеристику творчості Братів Грімм.
47. Дайте загальну характеристику творчості Гауф В.
49. Проаналізуйте казки Андерсен Г.-Х.
50. Розкрийте виховну суть казки Керолл Л. «Аліса в країні чудес».
51. Кіплінг Р. Казки, повість «Мауглі».
52. Лофтітч Х. «Пригоди доктора Дулітла».
53. Англійська дитяча література. Мілн А. «Вінні Пух».
54. Проаналізуйте «Казки дядечка Римуса» Чарріс Дж.
55. Лагерльоф С. «Чудесна подорож Нільса».
56. Родарі Дж. «Зростають діти!», «Пригоди Чиполіно».
57. Ліндгрєн А. „Пригоди пєпсі Довга панчоха”, „Карлсон”.
58. Баррі Дж. М. «Пітер Пен».
59. Майкл Бонд. «Паддінгтон. Найкращі пригоди».

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Дитяча література»

Всього – 120 год. З них: л.-26 год; практ – 14 год.; сем. – 16 год.; лаб – 4 год.; с.р.с.- 60 год.

Модулі	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
--------	----------	----------	----------

Теоретичні розділи	Модуль I. Історія розвитку дитячої літератури (20 балів)	Модуль II. Тенденції розвитку дитячої літератури новітнього періоду. (22 бали)	Модуль III. Зарубіжна дитяча література XIX - XX ст. (18 бали)
Теми лекцій	1.1. Дитяча література як предмет вивчення (2 год.) 1.2. Основи теорії літератури. Специфіка художньої літератури (2 год.) 1.3. Давня українська література. Місце та роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей. Нова література для дітей XIX. (2 год.) 1.4. Українська дитяча література першої половини XX ст. Жанр байки (2 год.)	2.1. Розвиток і становлення дитячої української літератури другої половини XX ст. – XXI (4 год.) 2.2. Українська дитяча література на сучасному етапі. Лауреати літературної премії імені Лесі Українки (2 год.) 2.3. Сучасна дитяча періодика. Дитячі журнали XX-XXI століття (4 год.)	3.1. Розвиток зарубіжної літературної казки. Казкарі світу (4 год.) 3.2. Зарубіжна пригодницька література для дітей (2 год.) 3.3. Шляхи розвитку читання літератури в дитини дошкільного віку (2 год.)
Теми практичних занять	1. Український дитячий фольклор. Становлення української дитячої літератури XIX ст. (2 год.) - 2 б. 2. Українська дитяча література першої половини XX ст. Жанр байки в українській дитячій літературі (2 год.) - 2 б.	3. Розвиток і становлення дитячої української літератури другої половини XX ст. Авторські казки для дітей (2 год.) - 2 б. 4. Новітня українська дитяча література. Літературна творчість для дітей кінця XX-XXI (2 год.) - 2 б.	5. Особливості дитячого фольклору народів різних країн, авторські казки (2 год.)-2 б. 6-7. Зарубіжна пригодницька література для дітей (4 год.) - 2 б.
Теми семінарських занять	1. Дитяча література як предмет вивчення (2 год.)- 2 2. Специфіка художньої літератури. Нова література для дітей XIX (2 год.)-2 б. 3. Прозові жанри дитячої літератури XIX ст. (2 год.) - 2 б	4. Постичні жанри української дитячої літератури XIX – поч. XX ст. (2 год.)-2 б. 5. Прозові жанри української дитячої літератури XIX – поч. XX ст. (2 год.) - 2 б. 6. Жанри української дитячої літератури XX ст. (2 год.) - 2 б. . 7. Жанри української дитячої літератури XX ст. (2 год.) - 2 б.	8. Зарубіжна література для дітей (2 год.) - 2 б.
Самостійна робота	1. Зробити фото-звіт екскурсії до музею літератури або відвідати відео (віртуальні) екскурсії (10 год.) - 3 б.	1. Зробити презентацію до однієї з 15 тем на вибір (20 год.) - 5 б. Примітка : див. стор.	1. Презентувати досвід роботи з дитячою літературою у зарубіжних освітніх системах (одна країна за вибором студента) 10 год. - 2 б. 2. Виготовити лепбук спрямування ознайомлення з дитячою літературою та його презентувати. (Назва за вибором студента).- 10 год. - 2 б.
Лабораторні заняття			1. Вивчення та аналіз художньо-естетичного середовища закладу дошкільної освіти (в у мовах пандемії див. сайт) (2 год.) - 1 б. 2. Проведення міні-опитування вихователів та батьків з метою виявлення рівня емоційно-ціннісного ставлення дитини до книги (2 год.) - 2 б.
Вид контролю	Усне опитування, модульна робота 1 - 7 б	Усне опитування, модульна робота 2 - 5 б	Усне опитування, модульна робота 3 - 5 б
Модульний контроль (М1-й - 20 балів, М2-й - 22 балів, М3-й -18 балів) = 60 балів			
ЕКЗАМЕН - 40 балів			

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Богданець-Білокаленко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навчальний посібник для розвитку дітей дошкільного віку у дошкільному навчальному закладі / Упор. Н.І. Богданець-Білокаленко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. 728 с.
2. Будур Н. Зарубежная детская література. М.: «Академия», 2000. 304 с.
3. Дитяча література. Хрестоматія. Маловідомі твори українських письменників II пол. XIX – I пол. XX ст. Навчальний посібник / упор. Н.І. Богданець. Білокаленко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. 256 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Зарубіжна літературна казка: Навч. посібник хрестоматія / Давидюк Л.В. Задорожня О.Ф. К.: Ленвіт, 2003. 592 с.
6. Кондратюк С.Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід / С.Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: : (Частина II: Педагогічні науки). № 1 (324) березень 2019. С. 249-260.
7. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
8. Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
9. Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
10. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
11. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. № 2. С. 3 -7.
12. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
13. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача» / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

Допоміжні

1. Бонд Майкл, Паддінгтон. Найкращі пригоди \ Майкл Бонд; пер. з англ. В.О. Дорошенко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 120 с. (Серія «Паддінгтон»)
- Погрібний А., Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. К.: Дніпро, 1988.
2. Про Олександра Копиленка: Спогади. К.: Рад. Письменник, 1971.
3. Слово про Оксану Іваненко. Статті, етюди, есе. К.: Веселка, 1986.
4. Тартаковський В. Повесть об учителе Сухомлинском. М.: Молодая Гвардія, 1972.
5. Тнльнюк С.В. Павло Тичина. К.: Молодь, 1989.
6. Томенко М.Д. Микола Трублаїні: Біографічна повість. К.: Молодь, 1989.
7. Семенюченко А. Де живуть байдики: Казки. К: ПВП «Задруга», 2006. 40 с.
8. Семенюченко А. Зачароване місто: Казки. К: ПВП «Задруга», 2004. 36 с.
9. Чотири бажання : казки та оповідання для дітей / К.Д. Ушинський ; пер. з рос. О.П. Макаренко. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2012. 36 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського . Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/>

3. Наукова бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. Режим доступу: <http://lib.npu.edu.ua/>

4. Українська дитяча література. Режими доступу: http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/ukrajinska_ditjacha_literatura/32

<http://www.grani-t.com.ua/child/podcast/2775>

<https://www.youtube.com/watch?v=ApI1YowtGls>

https://www.yakaboo.ua/ua/vtecha.html#media_popup_fragment

<https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/elektronnye-knigi-detskaja-literatura.html>

5. Зарубіжна дитяча література. Режими доступу:

http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/zarubizhna_ditjacha_literatura/31

http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/rosijska_ditjacha_literatura/33

<http://educat.at.ua/load/chitannja/38https://www.yakaboo.ua/ua/duzhe-golodna-gusenicja.html>